

Politikai, közgazdasági és zsidó felekezeti hírlap.

JÜDISCHE ZEITUNG

Organ der Politik, Wirtschaft und Kultur der jüdischen Gemeinde Budapests.

אלגעמיינע יידישע צייטונג

ארגאן פיר פאליטיק, האנדעל פערטעדר און יידיש-באנפעכטיגעלע אינערעסען.

Ercheint (Samstag und Sonntag ausgenommen) täglich.
Redaktion und Administration: Budapest, Sip-utca 10. — Telefon: 177-14
Pränumeration: 1/4-jährig 6 K. — Annoncen laut missligem Tarif.
Eigentümer und verantwortlicher Redacteur: Leopold Grossberg

דער גראסער בענינסערונג און פריידע. דיא
גלאקען אלע קריכען לייטענען אין אלען
בעטהייזערן אויך אין דען סינאגאגען ווארדען
דאנק-גאטעסדיגענעסען אבערהאלטען.

ארבערנייעכטע קריעגס-טערעגראמע.

ערפאלגרייכעם פארטשרייטען אין מאנטענערגרא.

אסליכער בעריכט. — אויסגעגעבען אס 10. יאנואר, מיטשאנס. (אנגעלאנגט 3 אחר 10 מיט נאכמיטאגס.)

רוסישער קריעגסשויפלאגן. — אויך געסערן פאנדען אין אס-באליציען אונד אן דער גרענצע דער בוקאווינא קיינע גראס-טערען קאמפע שאטט. נור בייא טאפאראוויץ ווארדע אבער אין פינדליכער אנגריפף אבער-וויצען. זאנסט ניכטס נייעס.

איטאליענישער קריעגסשויפלאגן. — פאן געשיטצ-קאמפען אים גאציצען אים געביטע דעם קאל-דילאנא אונד אים אבשניטט פאן ווילגערייטה אבערדעקען האט אן דער ווירעס-פראנט קיינע געעכטס-האציניקייט שאטט-געפונדען.

באלקאן-קריעגסשויפלאגן. — אונזערע געגען בעראנע פארדרינגענען אבשהילונגען האבען דיא מאנטענערגרענען נייערליך פאן בעהרערען האדען געווארפען אונד ביאצא עררייכט. גארדליך דיעזעס ארמעס איזט דאס אס-ליכע ליט-אופער פאס פינדע געוויכערט. דיא טרופפען דיא אויף דען האדען איבער איינען מעטער שנעע צו איבערווינדען האבען לייטען פארציגליכעס. אן דעם טארא-פלוסס ארימילערע-האציני-קייט אונד געפלאנקעל. דיא קאמפע אן דער זיד-וועסט-גרענצע מאנטענערגראס ווערן אן-האפערי פמיל.

דער הייטיגע בעריכט דער אבערסטען הערעסלייטונג דייטשלאנדס.

פראנצויזיש-בעלגישער קריעגסשויפלאגן. — גארד-וועסטליך פאן מאסישע פיהרמען אנגריפפע אונזערער טרופפען צור ווענאחמע דער פינדליכען בעאבאכטונגס-שמעללען אונד גראבען אין איינער אויסדעהנונג פאן מעהרערען הונדערט מעטערן. 428 פראנצאזען, אונטער איינען ד אפציערען 5 מאשינעגעוועהרען 1 גראסער אונד 7 קליינע מענע-ווערפער פיעלען אין אונזערע האנד. איין פראנצאזישער גענעראל-אנגריפף שייטערטען.

רוסישער קריעגסשויפלאגן. — דיא לאנע איזט אים אללגעמינען אונפערדערט. בייא בערעסאוי ווארדע דער פאר-שמאס איינער שטארקערען רוסישען אבשהילונג אבערשלאגען.

באלקאן-קריעגסשויפלאגן. — ניקטס נייעס.

גראסע בייטע דער טורקען בייא דער פלוכט דער איטאנט-טרופפען.

קאנסטאנטינאפאל. 10. יאנואר. (אמטליך.) קריעגסמיניסטער ענוור פאשא פערלוזט בארט פאלגענדע מיטשהילונג: דאראדאנעל-לענ-פראנט: דאנק דעם שוטצע גאטעס האבען וויר דען פינדע אויך פאן סערדיל-באהר פערואנט. איבער דיא זייט 3 טאגען פארבער-טעטע אונד געסערן נאכמיטאג דורך אונזע-רען אנגריפף בענאנגענע שלאכט האבען וויר נאך קיינען דעטאילירטען בעריכט בעקאממען. וויר וויסען נור, דאס אללע פאר דעם קריעג בייא סערדיל-באהר אונד טעקע-בורנו אויפגעוואר-פענען שוטצענ-אבען פאן אונס בעזעצט וואר-דען שאן בייס פארדרינגען אים צענטרום ערביי-טעטען אינזערע טרופפען 9 קאנאנען. דיא גרא-סען פערד-לאנער דעם פינדעס פיעלען זאממט דען צעלטען אונד איהרעם אינהאלטע אין אונ-זערע האנד. אונזערע ארימילערע 5 ערזע-ק-טע און מיט טרופפען בעזעצטעס פינדליכעס טראנספארט-שיפף. וויר קאנטען דיא אונזע-טראנספארט-שיפף.

פערשידענע מעלדונגען.

אין דער הייטיגען זיצונג דעם אונגארישען אבערדענעקע-ווארדע דיא דעמאלי-בע-ראטהונג דער פארלאגע איבער דיא צענטראלע דער פינאנצ-אוישמיטע פארטגעזעצט. עס שפראכען דיא אבערדענעקען פויל יאצקא געווא-האוואני נאכדעם אנגראן אויף וויר. דער רוסישע מיניסטער דעם אייסערן ערקלארט אין איינער צייטונג זיינער זיכערען איבערצייטונג נאך ווערדע רומאניען געווארן אל בליבען. הייטע זינד אין אונגארן דיא בראג-אונד מעהל-קארטען אונס לעבען גערעטען. דאס הייסט פאן הייטע אן ווירד יעדער פערזאן (אר-בייטער אויסגענאמען) פרא מאנ הורכשניטליך נור 24 דעקא מעהל אדער 35 דעקא בראג אויס-געפאלט. ווער מעהל מעהל בעזעצט, אלס ער לייט ווערען איינשהילונג ביי 15. אויגוסט פיר ווינען הויזהאלט בענאטהונג. מוסס דאס מעהר-קוואנטום צום מאקסימאל-פרייזע דער בעהאדען איבערלאסען. — דער פרייז דער איינפאלען וואש-זייטע איזט הייטע אין בודאפעסט אויף 1 ק' 10 ה' פרא קילא געשטיגען. — אין אסטערייך זינד הייטע (פער קילא) דיא פאלגענדען מעהל-פרייזע אונס לעבען גערעטען: וויצענדרען 90 ה' מעהלשפייז-מעהל 120 ק' קאכמעהל נר. I. 99 ה' נר. II. 67 ה' בראממעהל (וויצענמעהל אונד היינעס קארמעהל) 48 ה' — דאס גראסע ענגלישע קריעגסשיפף קאנאנען עווארד VII. איזט אויף איינע מינע געשאסען אונד געוונקען. דיא מאנטשאפט ווארדע גערעטעט. הייטעס געפאנ-צערטע שיפף האטטע 16.610 טאנען וואסער-פערדראנגונג. וואר 1295 מעטער האטטע 288 מעטער ברייט. 8 מעטער טיעף. האטטע 780 מאטראזען. וואר מיט 4 שטיק 305-צענטיםעטער-קאנאנען אונד מיט פיעלען קליינען געשיטצען בעוואפענעט. — אן דער איראק-פראנט האבען דיא ענגלאנדער יונגסט אן איינעם מאנע צירקא 3000 מאנ פערלאזען.

דיא עהרונ' רבנים אונד ג' געמיינדע-פארשטאנדע ווערדען דרינגענד געבעטען, דיא פאלגענדען ציילען אלס פלאקאט אין דען פארהאללען דער בתי כנסיות אונד בתי מדרשות צו אפשיירען אונד דערען בעכטונג ביים שנדרן צו פערנאלאסטען:

נ ד ב ה

לחברה מחזיקי הדת

אודות מאכלים כשרים ושאר דברים הנחוצים לטובת אחי חלוצי הצבא העומדים נגד צר ואויב בהמלחמה הגדולה הזאת להציל אותנו שלא יהי עוד שוד וחמס בבתינו חיו, ובזכות הצדקה הזו ויורד דאס נייע יאהר זיין איין שנת גאולה וישועה וכל טוב.

ADAKOZZUNK

az országos „Machzike Hadasz“ egyesületnek hadbavonultjainak családjainak segélyezésére és hitrokonaink rituális élclmezésére.

שפענדען פיר דיעזען ערלען צוועקק זינד צו זענדען אן

Óbudai Freudiger Lipót, elnök, Budapest, VI., Laudon-utca 6.

Szigoruan vallásos (orthodox) urihelyen keres fiatal urileány alkalmazást. Háztartásban önálló, varrásban, fűszerüzletben jártas. Szíves ajánlatokat „vallásos” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja.

MOZGÓKÉP-OTTHON,

Budapest, Teréz-körut 28.

Telefon 144-98.

Telefon 144-98.

Das Ereigniss
des
neuen Jahres:

SIMON JUDIT

das unsterbliche Werk Kiss József's

5 Akte.

Die Ballade Simon Judit wird in jeder Vorstellung in fesselnder Weise vorge-
tragen.

Beginn der Vorstellungen: I. 1/4 Uhr,
II. 3/4 Uhr, III. 8 Uhr, IV. nach 10 Uhr
Abends.

האכסטע פרייע

צאהרע איך פיר קארבערמאנען אונד נאנזלעדער-קיעלע אונד ביטטע אום נעל' אפערטע מיט קוואנטום אנאנצן.
D. M. Andermann, Wien, Ausstellungsstrasse 29.

טיכטיגער מודה מפורסם יר"ש

פאן גדולי דורנו ניי, וויא אויך פאן פראפעסאנען בעסטענס עמפאָהלען, איז

Schönfeld Jakab, Budapest,
VII., Dohány-utca 2.

אויף פערלאנגען פאָהרט ער אויך אין דיא פאָווינגן.

דיא אָרט' כשר ועלכווארען - פאָביוק אין פאָה לייערעט אללער-
לייא נאכטונגען פרימא ועלכווארען צו ערהאלטען פאָהני-
בילדיגען פרייען. - שלמה אייזען, פאָה.
Eigen Salomon, Pápa.

Wir offeriren

Thee: Ceylon Brocken per Kilo K 10,—
Ceylon feinst " " " 11.—
feinst Kaiser-Melange " " " 12.—

in Postpaketen a 4 1/2 Kilo oder in Original-Kisten,
ab Budapest. Provinzversandt per Nachnahme.

Karawanen-Thee-Import-Comp.,
Budapest, Király-utca 13/IV. HOF.

Kaffee! Trotz des Krieges gebe ich Kaffee 50% billiger!

Amerikanischer Sparkaffee, hocharomatisch, ausgiebig und sparsam, 5 Kilo Probesack K 12.50 franko per Nachnahme.

50 St. verschiedene schöne Ansichtskarten nur 1 K. liefert

A. Schapira, Kaffee- u. Thee-Export, Tiszabogdány 32

36-42-jähriger Landstürmer

wollen sich rechtzeitig mit orth. Fleischkonserven versehen. — Eine Wohlthat für jeden Soldaten. — Überall in einigen Minuten wohlschmeckende, vorzügliche Fleischspeise fertig. — 10 sortirte Fleischkonserven 24 Kronen. — Geld im Vorhinein. — Export überallhin.

S. BLAU,

orth. Fleischkonservenfabrik und Restaurant,
Budapest, VI., Laudon-utca 1.

דיעזעניגען דער ג' העררען אבאָנגעטען, דערען פראנומערציאן אום 15 יאָן אבויילט, זאָוויא יענע, דערען אבאָנגעטען אום 1 יאָן צו ענדע נינג, ווערדען אום שליינגע ערנייערונג דערזעלבען דרינגענד ערוזכט, דאמיט אין דער צווענדונג דעם בלאטטעס קיינע שטארונג איינטרעטע.

Aut. orth. Jzr. Közközség, Margitta (Bihar m.)

קאָקורו.

אין דער היינטיגער אָרט' געמיינדע איז צו בעזעצען דיא שפעללע איינעם שוחד וברק מוסחה וירא שמים, דער אויך איין טיכטיגער בעל תפילה אונד בעל קורא ויין זאלל, מיט איינעם יאהרעסנעהאלט פאן 1400 קראָנען, פרייער וואָהנונג, האַלבער שחיטה אונד געבענעמאָלומענען. רעפּלעקטאנען האבען איהרע אפּפערטע מיט ביינערענען צייניגס-קאָפּיען (קבלות) פאן אנערקאנענען אָרט' ראב-בינען ביי ר"ח אדר שני, עווענטועלל ביי ר"ח ניסן בעליל איינצווענדען, וויא אויך האבען זעלבע דאס אלטער אונד דען פאמיליענשטאנד אנצוועקען. צור פראָבע ווערדען נוד בערופענע צונעלאסטען, רייזעשפעצען נוד דעם בערופענער ערעטע.

Margitta, 1916, január 8.

Sohreiber Farkas,
jegyző.

Mann Adolf,
elnök.

Suche eine Haushälterin,

nicht unter 50 Jahren, die auch Köchin wie auch streng religiös ist. Gehaltsansprüche und eventuelle Zeugnisse sind zu richten an
Ulmer Soma, Pétervásárd.

Suche in meiner Oekonomie

einen Kulesár

mit kleiner Familie (der womöglich auch slovakisch sprechen kann), gute Handschrift hat u. gut rechnen kann. Solche, die in der Oekonomie bereits als Kulesár angestellt waren, werden bevorzugt. Selber kann sich sofort vorstellen bei

König Kálmán, Győr.

איין רעליגיאָזער יודע

דער צושניידען קאָנן אָדער גראַסאָרבייטער איז אונד שבת האַלטען וויללל, מאַנע זיך שריפטליך אָפּפערירען אן
Hartstein Bernát, Zenta.

זוכע פיר מין שפעצערליא אונד שפירטוואָנע-אננראָה-געשאַפט איינען פערלעסטליכען רעליגיאָזען קאָפּ-
מיה, דער אויף שמירת שבת זעהר מדקדק איז, פערנער מוסס ער אין דיעזער בראַנש טיכטיג ויין.
Hirschfeld Adolf, Vác.

אלס טינעטער סופר

ערצייע רצועות שר ענל כדת ודין, נאים ופיס כשרים לכל המהדרין, גם נמצאים אצלו בתים מטיסמענין מכל מינים: הן מעור שור הן מעור אחד עם המעבירתא גם מעור כלא המעבירתא וגם פשוטים הכל במקו השיה הן אנגליא הן אנדעטיא.
מרדכי סופר נחמאָוויש.

Nachmanovits Márkus, szófer, Máramarossziget,
Timár-ut 25.

Pfeffer

feinst gemahlen, garantirt rein, gepackt in Düten zu 2 und 4 Heller, in Dosen zu 12 u. 24 H.-Verkauf und ledig in 1- u. 5-Klg.-Dosen liefert an Wiederverkäufer billigst.

Ungarisch-Levantische Export-Unternehmung,
Budapest, VII., Huzár-utca 10/3.

Ausserdem liefern wir: Safran, Zimmt, Vanilie u. Lorbeerblätter.

נאד בודאפעסט קאָממענדע

ווערדען הונד אן איינערקואם געמאכט, דאס מין לאָנגסט בעשענענדיגע, בעסערענעמירטע אָרט' כשר נאכטונג זיך נאָהע דעם אָסט-באָהאָף (Keleti pályaudvar) נאָמליך 48 Garaigasse בעפרינעט. פאָרציניכע קינע. מאַסזיען פיינע, נאָכטע רייניכקייט. בעסטע בערענען.
הס' אָרט' מאַנדל בודאפעסט.

SZOLYVAI POLENAI u. UMI-ERZSEBET

ליטוואים-האַלשינע, נאָטירליכען אַלקאלישע וויערוואַסטער-קוועללען.

זענענען כראַנע

בעשענענען ביא:

Uradalmi Ásványvizek Hérlősege, Szolyva. (Bereg megye.)

ארכיטעקטורעלע צו דער צוואנצנטער מאסנאהמע
שטעללען ווירד, איז נאך נישט בעקאנט; נומ.
וויליאם ווירד וואו זיך יעדענפאלס נישט פונען;
ענטוועדער זי אנטווארטעט מיט איינעם
סטריוק, דאן פראנט עס זיך, אב דיא רע-
גירונג עס וואגען ווירד, צו פערזענלעך איהם מיט
געוואלט צו בעגענען אדער אבער זי ווירד
דאס געזעצן נאך ווייטער איינשראגן.
קען דאן בלויבט אללעם ביים אלטען אונד
דאס קאבינעט האט פיר איינען לערען שוין
געקאמפט, יעדענפאלס ווירד דורך דאס גע-
זעצן ענגלאנדס פערזענלעך נישט פילע נומערן
ערוואכטען. — פאם רענסט צוואנצנטער בעפרייט
זאללען נור יענע פערדייראמאטען זיין, דיא
שפאטסטענס פאר דעם 15. אויגוסט 1915 גע-
הויראמאטע האבען.

* (דיא פערסער ארמיה גע-
מיינדע) היילט געסערן אבערס איינע
רעפראזענטאטען, זימאנע, אין וועלכער דאס
ביזשעה דעם יארהרע 1916 מיט 161,099 ק' איינ-
נאהמע אונד 282,194 אויסנאבען פערנאלאנט
ווארדען, דאס היינט פראלימנט דעפויט
פאן איבער 71,000 ק' זאלל דורך ערהאונג דער
קולטורשטייער פאן 20,000 אויף 91,000 קראנען
געדעקט ווערען.

* (נידרישע מיניצען) אויס בערלין
ווירד אונס בעריכטעט: אין דער געווענליכער
צור פארדערונג דער וויסענשאפט דעם יודען.
מחוסס היילט פראפעסאר דר. פיקק (גאטא)
איינע פארטראג איבער: דיא יודישע מיניצען,
ער זאגט אים וועזענליכען: דיא יודישע מיני-
צען זינד קינסטלעריש נישט הערפארראגענד שאן
אבער אייגענארטיג אונד האבען דאדער שטעט
דען אלטערטומס פארשער אונד זאמלער בע-
שאפטיג, דאדער ערקלארט עס זיך, דאס אי-
בער דיא יודישע מיניצען איינע גראסע ליטע-
ראטור פארדאנען איז, צאהלריכע האנד-אונד
לעהריכע, דיא הייסטענס אין ענגלישער שפראכע
ערשינען זינד, דיא גראססטע זאמלונג יודישער
מיניצען בעפרייט זיך אין לאנדאן, זיא איז פאר
וועניגען יארהרען אויס דעם נאכלאס דעם זאמט-
לערס לעאפאלד האמבורגער אויס פראנקפורט
אם מאין נאך לאנדאן געקאממען, אונד לאנד
ראטהשילד האט דיא מיטטעל צום ערווערב דער
זאמלונג בעריימעטשטעללט. (שלוס פאלנט.)

* (נוא דער קרוינג ענטשייע-
דען ווערדען ווירד) אין אמעריקא-
נישער ווירטואליט האט עס יונסט אין גע-
שפראך מיט דעם רוסטישען מיניסטער דעם
אייסערן סאסאנאוו, סאסאנאוו ערקלארט דיא
באלקאנאנע אים געבענזאכען, דער קרוינג ווירד,
נאך זייער מינונג אין בעלגייען אונד
פאלען ענטווערען ווערען.

דער וועלטמכריען

איבערזיכט דער סיטואציען.

דיא וויכטיגסטע ארכיטעט דעם היינטיגען
מאנעס אויס פאלענענע סעלעראפישע אממליכע
סעלדונג אויס קאנסטאנטינאפעל:

נאכטס האבען דיא ענגלאנדער נאך
העפטיגע קאמפאניע אין וועל-
כעס זיא גראסע פערלוםטע
ערליסטען סעריאל באהאלטען.
שטאלנדיג געריימט, נישט אין
איינציגן אונד צוויקקענעלעכען געגען.
ווארטען איז דיא האלב איבער גאללי-
פאל פאם פוינדע גאלנצליך
געזיבטע.

דאמיט אויז דיא נאנצע דארהאנעללענע
אקציען פאן דער אנטאנט מיט שימפף אונד
שאנדע אויפגעגעבען: דיא דארהאנעללענע אונטער-
נעהמונג האט פראנקרייך אונד ענגלאנד שרעקע-
ליכע אפפער געקאסעט: דיא בלוטיגע פער-
לוסטע דיעזער ביידען מאכטע זינד מיט איינער
פערטעמליליאן מאנן נישט צו האך געשאטצט;

אונד יע טיעפער מאן זיך אין דיא אקציען איינ-
ליעסט, דעסטא מעהר שפיטצט זיך דיעזע צו
איינער עהרע געפראנע פיר פראנקרייך אונד ענג-
לאנד, נאמענליך פיר דאס לעטצטערע, צו דער
נאנצע באלקאן בליקטע אין אהעמלאזער שפאנ-
נונג נאך דען פארנאגען אויף גאלליפאל, א-
פענבאר מאכטע מאן דא אונד דארט דיא ענד-
גילטיגע שפעללונגאממע צו דעם וועלטקרויגע
פאן דעם אויסגאנגע דיעזעס אונטערנעהמענס אב-
האנגען, פיעלעס אונד גראסעס שטאנד אויף
פיר דיא אנטאנט אויף דעם שפיעל, דער ער-
פאלג דער אקציען קאנטע פיר דען ווייטערען
קרויגעס פערלויף ענטווערענע ווערען, אינדעם ער
דיא שוואכקענדען אן דיא זייטע דער אנטאנט
צו בריינגען פערדייעס, דער צוואממענברוך דעם
אונטערנעהמענס היינטיגען דראקטע דיא קוימער-
ליכען רעסטע פאן אנווערען אונד איינפלוס, דיא
דען ביידען וועסט-שטאמען (ענגלאנד אונד
פראנקרייך) אויף דעם באלקאן נאך געבליבען
ווארען, פאללשטאנדיג צו פערזיכטען, אונד נון
איז דאס נאנצע דארהאנעללענע אונטערנעהמען
צו ענדען!

אם וועסטליכען קרויגעס שוויפלאטין האבען
דיא הייטשען אויך דען לעטצטען אין פיינדעס-
האנד געפאללענען גראבען צורוקקערט אונד
דאבייא איינע שאנע ביסטע געמאכט. — אין אסט-
גאליציען אונד אן דער בעסטאראבישען גרעניצע
האבען דיא רוססען איהרע אנשמירטע פארלייפונג
איינגעשטעללט אונד ציעהען פערשטארקונגען
העראן, אום דיא גראסען פערלוסטע צו ער-
זעצען. — אן דער אימאליענישען פראנט קיינע
פערלאנדערונג.

דער קרוינג געגען רוססלאנד

— דיא רוסטישען אנוויספע האבען נאכעלאסטען.
(אסטליכער בעריכט פאם 9. יאנוער) פאר
2 מאנען ווארדען דער פוינדע ניערליך אן אללען
פונקטען אסט-גאליציענס אונד דער בעסטארא-
בישען גרעניצע אונטער גראסען פערלוסטען צו-
רוקקענשלאגען ווארויף ער געסטערן זיינע אונ-
גרישע נישט ווערערהאלט, זאנערען נור צייט-
ווייזע זיין קאנאנען, פיינער געגען אונזערע לייגען גע-
ריכטעט האט, ער ציעהט פערשטארקונגען העראן,
— אם קארמיני באך אין וואלהיניען צערשפרינג-
טען אונזערע טרופפען רוסטישע אויפקלארונגעס-
אכטהיילונגען. — זאכט קיינע בעזאנדערען ער-
איינטישע.

דער באלהאנ-קרויגעס שוויפלאטין

— קאמפעט טיט דען מאנטענערוינען.
(אסטליכער בעריכט פאם 9. יאנוער) נאך-
אסטליך פאם בעראנע האבען זיך דיא מאנטע-
נערוינער ניערליך צום קאמפע געשטעללט, דיא
פאן איהנען בעזעצטען דאזען ווארדען ער-
שטרימט וואכיא וויר אין געשימט ערבייטענען,
— אן דער טרא ווארען געפלאקעל. — אן דער
הערצעגאווינישען גרעניצע אונד אים געבועטע דער
באטישע די קאמטארע זינד אונזערע טרופפען אים
קאמפע געגען דיא מאנטענערוינישען שפעללונגען,
האפע ער פאל.

דער מאנטענערוינישע אממליכע בעריכט

פאם 6. די מ/ דער הייטע אייגענערשאפטען אויז
מעלרעט: דער פוינדע בעפרייט זיך מיט בע-
טראכטליכען שטרייט-קראפטען אן אונזערע
נאך-פראנט געגען מאיקאנאן אונד אין דער
רויבונג אויף סודורא (אויף דער קארטע נישט
אויסגעטראג) בעראנע אונד ראזא אים פארנע-
הען אונד איינערנימט וויסענערע אונגרישע
מיט 10 באטאליאנען, צאהלריכען געשימטען
אונד מאשינענעווערען, וויר פונטען דען אסט-
טערויכערן שווערע פערלוסטע צו אונד אונד-
ריגען ווארען פיהלכאר, וויר היילטען דיא טייט-
טען שפעללונגען פעסט, נור 8 דארשער ווארדען
פאם פוינדע בעזעצטען, דער זעהר ערבייטערטע
קאמפף הוערט פארט.

דער קרוינג דער טירעווא

בעלאנערונג איינער ענגלישען פעסטונג דורך דיא טירעו-
אויס קאנסטאנטינאפעל סעלענראפירט מאן:

לויט נאכריכטען פאן דער איראק-פראנט ווירד
קוטלאמארא — וועלכע שטאדט אויס דען פאן דען
טירקען בייא דערען פערטהיידונג אים קיינע דעם
טינדעס פלוסטעס ערריכטענען אונד פאן דען
ענגלאנדערן שפאטער איין וועניג אימגעבויעטען
בעפעסטיונגען אין איינע קליינע פעסטונג אום.
געוואנדעלט איזט — געגענווארטען פאן דען
טירקישען טרופפען איינגעשלעסטען, דיא הייערלעכען
בערייטע ביי צור הויפטבעפעסטיונגעס ליינע פאר-
געהוונגען זינד, מאן האפעט, דאס דיא בעפעס-
טיגונגען ענטווערער דורך שטודעס אנגרישע פאר-
דורך אויסהוונגערונג אין באלדע געזאממען ווער-
דען זא דאס דיא איבער 10,000 מאנן שטארקע
ענגלישע בעזאמנונג געפאנענענענאמען ווירדען,
דיא ענגלאנדער וואללען, אינדעם זיא הייערע
שטרייטקראפט אין קוטלאמארא פעסטלעגענען
אונד דיא פערטהיידונג דעם ארטעס אראנטי-
זרעטען, דען רוקקענען דעם איבעריגען טהיילעס
דער ארמעע זיכער, עס איזט איהנען דעם
טהיילווייזע געלונגען, דאך קאנטען דיא גערעט-
טעטען טהיילע דער ארמעע, דיא זיא זיך געגען-
ווארטען ווייט זיך אסטליך פאן קוטלאמארא בע-
פרייטען, דער פעסטונג נישט צו היילע קאמפען,
צומאל דיא אייסווער דער ארמעע ערשיטערט
אויזט.

דער הייטש-פראנצויזישע קרוינג

איבער 1100 פראנצויזען געפאנען אונד 15 מאשינען
געוועהרע ערבייטען.

דיא אבערסטע הערעסלייזונג הייטשלאנדס
סעלרעט: זינליך דעם הארטמאנשווילער-
קאפעס אים הירצשטיין געלאנגט עס געסטערן
דען לעטצטען דער אס 21 דעצעמבער אין פוינד-
דעס האנד געפאללענען גראבען צורוקקערט אונד
דאבייא 20 אפשיצערע, 1088 יאנער געפאנען צו
נעמען אונד 15 מאשינענעוועהרע צו ערבייטען.

פערשידענע מעלדונגען

פאם אימאליענישען קרויגעס שוויפלאטין מעל-
דעט האפען: נישטס ניינעס. — דיא אסטליך
ווירד פאם רוסטישען אונד באלקאן קרויגעס שווי-
פלאטין מיטגעטהיילט: דיא לאנג אום אונטער-
אנדערט. — דיא אמערוקאנישע רעגירונג ריכ-
טעט אן ענגלאנד איינע נאכע ווארען איבער
דיא פאן דען ברוישישען בעהארדען אויסגעאימטע
צענוור דער פאסט, זענענען פאן דען פערדייניג-
טען שטאאטען נאך-אמערקאס נאך געווארלען
לאנדערן קלאנע געפיהרט ווירד. — אויס קאנ-
סטאנטינאפעל ווירד געמערדעט, דאס פערזישע
זשאנארטען אונטער טהיילנאהמע זאממליכער
שאפטע זי-פערזענס זיך אן דעם קרוינג געגען
דיא ענגלאנדער אונד רוססען בעטהיילונגען, דיא
געגענווארטען קאמפע אין זי-פערזען טראגען
דען באראקער איינער נאציאנאלען בעוועגונג
געגען דיא ענגלאנדער אונד דיא רוססען. —
אסטליך ווירד פערלויטבארט: נויא אויס אויס-
זאגען רוסטישע געפאנענען איבעראינשטימ-
טענד הערפארנעהט, איזט דען רוסטישען זאלרא-
טען ענדע דעצעמבער מיטגעטהיילט ווארדען,
דאס איינע גראסע הורכחובס-שלאכט בעפאר-
שטעהט, וועלכע דיא רוסטישען הערע ווערער
אין דיא קארפאטען פיהרען ווערדען, נאך פער-
לאסט בען שאטענען בעטראגען דיא פערלוסטע
דער רוססען אין דען נויא-הורס-קאמפען אן דער
בעסטאראבישען גרעניצע אונד אן דער סטרופא
מינדעסטענס 50,000 מאנן. — מאן מעלרעט אויס
אמסטערדאם: אויף צאהלונגען טראנספארט-
דאמפערן פיהרט ענגלאנד מוניציפאל אונד וואפען
נאך עניפטען, דיא מוניציפאל פערזענלונגען געה-
מען איינען זאלכען אומפאנא אן דאס דיא פראנ-
צאונען, דיא אויף ענגלישע מוניציפאל-לעפערונגען
אנגעוויזען זינד, זיך בערייטען איבער מוניציפאל-
מאנגעל צו בעקלאנען בענינגען. — אין איטאלי-
ענישער דאמפער מיט מעהרערען הונדערט
מאנען לעבענדיגטעמלען אונד 429 מאנטענערוי-
נישען אויס אמערוקא קאממענען רעקרומען
שטיענס אין דער נאהע פאם אלבאנישען האפען
פאן דזשיאנאנטי די מיעווא אויף איינע מינע
אונד זאנאן זאפארט. — אונזער קאנטי האט דיא
ערבייטונג איינעם מיליאנער גענעראל-נובערנארס

ידישע באַמענטע דעם קריגעכייט.

— פראַ קאָפּ אונד מאַן בלאָס 20—21 דעקא מצות: —

געגען אלע ערווארטונג שמעללען זיך דיא דעגערונגס-קרויזע אונגארנס לייזער אויף דען ענגערצייגען שטאנדפונקט, דאס זא אויך פיר דען פסח-קאָנום פראַ קאָפּ אונד מאַן בלאָס 24 דעקא מעהל בעוויליגען קאָנגען, דא בעקאנט-ליך דורך דאס באַקקען פאַן מצות, יע נאך קווא-לימאט דעם מעהל, איין 8- ביו 14-פערצענטיער געוויכטס-פערלוסט ענטשטעטיט, ווירדען דעמאָך הייער אויף יעדע פערזאָן דורכשניטמליך בלאָס 20—21 דעקא מצות פראַ מאַן ענטפאללען, דיא אַרמיה צענטראַל-קאנצליא האט וואָהל ביא דער אַם יונגסטען פרייטאג נאכמיטאג אים מינס-טעריאום דעסבעציליך אבנעהאלטענען קאָנגע-רענין אלע יענע פאַר קורצעם אין אונזערעם בלאטטע אויפגעצאלטען מאַמענטע געלענדע געמאכט, אים דענען ערהעללט, דאס מאן מיט טאליך בלאָס 20—21 דעקא מצות אונט אַ ג-ליך דאס אויסלאנגען פֿינדען קאָנגען: אבער דיא בערטעפֿענדע מינסטעריאל-סעקצואן פֿער-וויען אויף פֿערשיידענע רוקקויכטען, דיא איינע איבערשרייטונג דעם מעהל-קאָנוםס אונצולאָסטיג ערשיינען לאַסען, פֿערנער אויך דארויף, דאס צאהלרייכע יודישע געמיינדען זעלבס פֿיר גאנץ פסח ניכט מעהר אלס אנדערטהאלב קילא מצות פֿערלאנגטען, אַזא פראַ מאַן אונד קאָפּ נאָך 11 פֿעניגער אלס 20 דעקא !

דיעזע אינפֿערציהליכע אונפֿאַרזוכטיגקייט דער בערטעפֿענדען געמיינדען האט זאמיט דיא אַהנדערעס אונגונסטען סיטואַצאָן נאָך בעדיי-טענד פֿערשלימטערט, זא נאכ דער העניערונג איין אים אונזערען אַיינען געען קרוי-זען קאָממענדעס ארגומענט, אום זיך אויך פֿיר דען פסח-בעדארה אויף דיא נאָרמאלען 24 דעקא מעהל פֿערשיינען צו קאָנגען, טראַטצדעם זעטצט דיא קאנצליא איהרע בעמיהונגען ביא דער העניערונג פֿאַרמ, אום וועניגסטעם איינע בע-שיידענע אַיפֿבעסערונג דיעזעס פֿיר פסח גאנץ אונצולאָנגליך געדינגען קוואנטים צו ערוורקען, דיא ענדליכע ענטשיידונג איז פֿיר ענדע דיעזער וואָכע צו ערווארטען.

— איינער, דער אונגענאנט בלייבען ווילל —

אונד אויך אונט געענאכער זיינען נאמען פֿערדייטליכט, זענדעט אונס מיט דער היימיגען פֿאַסט 200 קראָנען אונד צוואר אין בעלייטונג איינעם לאנגען ברעיעפֿעס אין וועלכעם ער דא-לעגט, דער געענאכער איינע קרויען נעכע פֿער-אלאססונג צור גרינדונג איינעם לאנדעס-פֿער-איינעם צור וואַהרונג דער עכט יודישען פֿאַרמ-מיגקייט: דיא 200 קראָנען שפֿענדעט ער אלס ערסטען בייטראַג צו איינעם דעסבעציליכען פֿאַנד, אויף דיא אַרבעטונג דעם מיט פֿלוני ציכ-נענדען שפֿענדערס וואָללען וויר איה דעמאָכט צורקאָממען.

— איינע אונטערעסאנטע געריכטס פֿעהאנדלונג. —

איין קראַקויער בלאטט בעריכטעט: דער 28-יאַרהיגע (ר) אום ביאלא (גאליציען) פֿאַמער פֿאַן 8 קינדערן, האט דער דאָרטיגען בעצירקס-הויפטמאנשאַפֿט איין צייגנס איבער דיא אַבלע-גונג דער ראכטיגער פֿרייזונג פֿאַרגעלעגט, וועל-כעס פֿאַן דען ראכטיגערן אין טאראָו אונד בראַוי אויסגעשטעללט וואר, אים גרונד דעם 8 29 דעם ווער-געוועזענע ווארדע ער פֿאַן דער אַקטיווען דיגענטפֿעליכע בעפֿרייט, איינע צייט דאָרנאך בענאב זיך (ר) אין דאס בעזעצטע נעביעס רוסטיש-פֿאַרענס אונד טרויע הייער וואָלל-האט דעל, אלס דאס קרויז-קאָממאנדאָ ערפֿוהר, דאס רי-אנגעבליך ראכטיגאטס קאנדידאט אונד אים די-עם טיטעל פֿאַס מיליטאָרדיענסט בעפֿרייט זיא, ליעסס עס דעזעלבען צור בעצירקס-הויפטמאנ-שאַפֿט אין ביאלא איבערפֿוהרען לעטצטערע ערקלאַרטע דען מיליטאָרישען ענטהענגונגס-אַקט פֿיר אונטלטיג אונד ליעסס דען רי דער מוסטע-רונגס קאָממיוניקאָן פֿאַרפֿיהרען, אַבזאָהל נון דיגענטס אונטויליך אנערקאנט, ווארדע ער דער איבערטרעטונג דעם מיליטאָר-געוועזענע אַנע-קלאַנט אונד האטטע זיך דעסבעציליך פֿאַר-

איינעם מיליטאָר-געריכטע צו פֿעראנטוואָרטען, ווילל-קורליכע אַמאָנט דעם טיטעלס, ראב-בינאטס-קאנדידאט צוועקס בעפֿרייטונג פֿאַס מיליטאָרישען דיגענטע, דער מיליטאָר-אנקלאַגער בעהויפטעטע, דאס זיך דער בעגריפֿע איינעם זעלואַנגערס מיט דעם איינעם האַנדלערס ניכט פֿעראיינען לאַסען, דער אלס זאכפֿערשאַנדלוגער איינפֿערנאָמענע פֿעסמונגס-ראכטיגער (ר) וויינס-בערג פֿאַן קראַקו שטעללמע צונאָכטס פֿעסט, דאס מאַנגעלס איינעם אונטערשטיצונגס-פֿאַנדס פֿיר ראכטיגאטס-קאנדידאטען לעצטערע פֿיעל-פֿאַך געצוואנגען זיינען זיך אום איינען ערווערב אומצויעהען, צוועקס פֿעסשטעללונג, אַב דער אנגעקלאַנטע אין דער גמרא ענטשפֿעכענד בעוואנדערט אונט, פֿאַנד אין געגענווארט דעם געריכטס-פֿאַרעס איינע פֿאַרמעללע פֿרייזונג שטאטט, וואָבייא דער זאכפֿערשאַנדלוגע ראכטיגער דיא פֿראגען אין העבראישער שפראַכע ריכטעטע, דאס נומאכטען לויטעטע דארויף, דאס דער אנגעקלאַנט מע איין געלעהרטער מאלמודוס אונד געאיינט נעט זיא, איין ראכטיגשעס אַמט צו בעקלויזען, דאס מיליטאָר-געריכט שפראַך דען אנגעקלאַנטען פֿאַן דער שולד פֿרייא.

— אומיטעטישע רוסטישע מיליטאָר-בעפעלע. — (שלוסס.)

ווייטער הייכט עס אין דיגעס ארמע-בעפעל: ווען עס דען יודען געלינגען זאָללען, איהן אויסצונאמען, ווירדע דיעזער היסטאָרישע מאַמענט פֿאַן גראַססער בעדייטונג זיין פֿיר דיא וויערדערשטעללונג איהרעם גוטען נאמענס, ניע-מאלס, ווען ניכט יעטצט, האבען דיא יודען דיא מאַגליכקייט, איהרע מענשליכע ווירדע צו בעווויען אונד דיא לאַנג-ערווארטעטע גלייכ-בערעכטיגונג צו ערדייבען, פֿאַן זעלבער זיא עוויג טריי-מען, אונד פֿאַן דער זיא אימער שפֿעכען אלס פֿאַן איינער צו פֿאַרדערנען גערעכטיגקייט, אום זיך אַזא נאָך ניכט צו שפֿאַט: זיא זאָללען עס זיך איבערלעגען, אונד זאָללען קיינע איינציגע געלע-גענהייט פֿערוויסען, אום איהרע טרויע אונד ליעבע צום פֿאַטערלאַנדע צו בעווויען, זיא ווערדען עס דאָן פֿערשטענען אונד זיך איבערצייגען, דאס קיין איינציגעס ביישפּיעל איהרעם העלדענטהומס אונד מוסהעס אונבעטערקט אונד אַהנע פֿאַלגען פֿיר זיא אונד דיא צוקינפֿטיגע גענעראַצאָן בליי-בען ווירד, ניכט דורך שווינדע לייזען זאָנערען דורך עהרליכע מהאטען מוסטען זיא זיך דאס רעכט ערווערבען, צו בעהויפטען וויר פֿער-געסטען אונזער בלוט פֿיר דאס פֿאַמערלאַנד, דאס פֿאַמערלאַנד ווירד עס איהנען אויך ניכט פֿערגעסען, דיא אַפֿציערע מוסטען דיא יודע-שען זאָלראטען ענעריש דאריבער אויפֿלאַרען, דאס דער קרויען שלעכטליך מאל אין ענדע הא-בען ווירד, אונד דער רוסטישע זאָלראט נאָך הייער צורקוקערט, ער ווירד דאָן זיינען לאַנגס-ליטען ערצאהלען מיט וועלכען מיטטעלן אונד קנאָפֿען דיא רוסטישען יודען געאָרבייטעט הא-בען, אום זיך אונטערשטאָפֿט דער פֿערהייזונג דעם פֿאַטערלאַנדעס צו ענטשעיהען, אונד ווען דיעס קיין געהימנס מעהר איז, זא ווירד דיא וואכענדע פֿאַלקס-עמפֿאַרונג איינע אַזא ים 11 פֿענידען מוסטען איינע געפֿאהר, דיא פֿיעל שרעקליכע איז אלס דייערענע, אין דער זיא זיך בעפֿינדען, ווען זיא עהרליך איהרע מיליטאָר-פֿעליכט ערפֿיללען, דען דאָן ווירד דער פֿאַלקס-פֿאַרן אנגריפֿען ניכט נור זיא אלליין, דיא זיך זיך טראַטען צוגוטען דעם פֿינדעס בעפֿלעקקט האַבען זאָנערען אויך איהרע גאנץ אונטווערדען קלעטערן אונד קינדער.

— פֿערשיידענע נאכריכטען. —

אום ווען מערדעט מאן אונט: אין דיא ליסטע יענדע נאליציען ראכטיגער וועלכע בע-רעכטונג זינד, אין מיליטאָרישער זינדונג גיל-טיגע ראכטיגאטס-קאנדידאטען צייגניסטע איינע-שטעללען אונד זאָלכע צייגניסטע אנדערער ראב-בינער צו בעשפֿאַטיגען, דאס דיא אַסערדייכישע רעגירונג נונמעהר אויך דיא רבנים פֿאַן סטאָט אַנ-ט-111 אונד פֿאַרד נאָר זושע איינפֿענטלעך, וויא דאס אטאליענישע בלאטט, סעקאָלאַ-שרייבט, דויערן דיא פֿעהאפֿטונגען אין סאָלא-

ניקו אונטערבראָכען פֿאַרמ, נאמענטליך ווער-דען פֿיעלע לעוואנטיער אונד יודען פֿעהאפֿט-מעט, דיא זיך מיט קאָנטערבאנדע בעשאַפֿטיגען, דער פֿראַגעט דעם סאָלאַניקיער ראכטיגערס ביים פֿראנצאָזישען גענעראל סאָראַלי בליעב ערפֿאַנגלען, — אים קאָררוערע דעללא סערא-ריכטעט דער געוועזענע אטאליענישע מיניסטער-פֿראַזדענט לוצאטטי, צווייפֿעללאז אויף וואונט מאַנע זיינע אללגעוואלט אום מער ניכט מיס-ברויבען, — צום שטייער-אינשפֿעקטאָר דעם שיע-ראדוער קרויענס (גוב) ווארשו) ווארדע דורך דיא דייטשע פֿערוואלטונגס-בעדאָרדע דער דאָר-טיגע יודישע איינזאָהנער אונד געמיינדע-רע-פֿראַזדענט יאָזעף מאַניטץ ערנאנט, — העניך ליפֿפֿער, ווען 1. הויפטפֿאַסטערעסאנטע, זוכט איינען געוויסען רי גרלי אַהרינגער אים קא-לאַמעא, — דער רוסטישע מיניסטער דעם איי-נערן כוואַסאָו פֿעראַרדעטע, דאס אללע יודי-שען פֿליכטלינגע אונטערהאלב 24 שטונדען דיא שטאָרט ארכאנגעלסק צו פֿערהאסטען האבען.

פֿערשיידענע ניאַנטיקייטען.

* (דאס נאָהע ענדע דעם וועל פֿעריגעס?) דעם האַנגער קאָר-העשפֿאַנדענטען דער נייטן ציריכער צייטונג ווירד פֿעריזכערט, דאס אין דעיעניגען קרויזען דער האַללאַנדישען רעזענצישטאָרט, דיא מיט דעם האַפֿע, זאָוויא מיט דען דופֿלאַמאטישען קרויזען פֿערקעהרען, דיא איבערצייגונג פֿאַן איי-נעס נאָהען ענדע דעם וועלפֿאַרענעס בעשטעהט, מאן רעכענט דארויף, דאס דיא מיליטאָרישע ענטשיידונג אים פֿרייהלינג פֿאַללען ווירד, זא-וואָהל אים וועסטען, וויא אים אַסמען מיסען דיא אַפֿפֿענזווע דער פֿראנצאָזען אונד ענגלאַנדער איינערזייטס אונד דער רוסטען אנדערערזייטס איינע ענטשיידענע פֿעראַנדעונג דער געזאטט, מען מיליטאָרישען לאַגע הערבייפֿוהרען, וויא אימער דער אויסגאנג דיעזער אַפֿפֿענזווע זיין ווירד, איהר ערפֿאַל אַדער מיסערפֿאַלג ווערדע דען פֿעריגען בעשטיינגען.

* (גרייכענלאַנד אונד דיא אַנטאָנט) דיא געווארטען דעם פֿערהערבאנ-דעם אין אַטהען טהיילטען דער גרעכישען רע-גירונג מיט דאס דיא אין סאָלאַניק פֿעהאפֿט-מעטען קאָנוולן אין פֿרייהייט געוועזען וואָרדען זיינען וואָריבער דיא גרעכישע רעגירונג איהרע בעפֿרייזונג אויסגעשפֿאַכען האט, — דיא פֿע-בערסבורגער אַפֿפֿעללע טעלעגראַפֿע-אנעסטר-האט דען גראַסען רוסטישען צייטונגען זיא נאכריכט צוגעטוטעלט, דיא אַמאנט וויא ענט-שלאַסען גרעכענלאַנד קיינען שאַרע-ערוואַפֿן צו בעוויליגען אונד קיינע ענטשלידונג געגען איבער גרעכענלאַנד וועגען דער פֿעהאפֿטונג דער קאָנוולן דער צענטראַלאַטע אונד איהרער ישטאאַטס-אנגעדאָרען אין סאָלאַניק אויסצו-שפֿרעכען, — אים מאַראַנר ווירד פֿעריזכערט: דיא גרעכישע האַפֿענטשטאָרט קאָנווללא אונד פֿאַן דען ענגלישען אונד פֿראנצאָזישען טרופען בעזעצט וואָרדען, — דיא קאָנוולן דייטשלאַנדס אַסערדייכט-אונגאַרנס בילגאריענס אונד דער טורקיא אין מיטלענע (גרעכענלאַנד) ווארדען געסטערן פֿאַן דען פֿראנצאָזען פֿעהאפֿטעט.

* (דיא וועהר פֿעליכט אין ענגלאַנד) דאס ענגלישע אונטערזייט האט דיא רעגירונגס-פֿאַרלאַגע איבער דיא איינפֿוהרונג דעם מיליטאָרישען דיגענטס צוואנגעס פֿיר אונט פֿעהאפֿטעטע פֿאַן 18 ביו 42 יאָרען מיט 408 געגען 105 שטימען אין ערסטער לעזונג אנגע-נאָמעטען איינפֿאַלגע איהרער געגרישטאָרט געגען דען דיגענטס צוואנג זינד 8 צור ארכיביטערפֿאַרטייא געדאָרעטען מיניסטער אים דעם קאבינעט אויסגעטרעטען, דיא אַננאטע דער פֿאַרלאַגע מיט איינער זא גראַסען מעדהייט פֿאַן שייט-מען איז צווייפֿעללאז איין זיעג דער ענגלישען רעגירונג, דאס שוועריגסטע אונד געפֿאַהרליכ-סטע יעדאך שטעהט נאָך בעפֿאַר: נאָמליך דיא דורכפֿירונג דעם וועהרפֿעליכטעס-גע-זעצעס אין דער פֿראַקוס, וויא זיך דיא ענגלישע